

«Gledelig jul»

Taler

Johan Nygaardsvold

Dato

25 desember 1941

Sted

BBCs norske tjeneste

Omstendigheter

Statsministerens juletale

1 Norske lyttere!

Det er under vonde og forferdelige forhold vår julehøytid feires også i år.

5 Julen skulle være en fredens fest, og den har alltid vært en lysets fest. Fred på jorden og god forståelse mellom menneskene, fød det opprinnelige julebudskap. Hos oss er dette julebudskap blitt forkortet og fortettet i vår tradisjonelle julehilsen: «Gledelig jul!»

10 Fred på jorden! Jeg tror ikke jeg vet av noen vakrere, noen mere lykketennende forkynnelse eller budskap enn disse tre ord. Det er virkeliggjørelsen, en effektiv virkeliggjørelse av dette budskap, idealistiske og varmtfølende kvinner og menn har drømt om, og som millioner og atter millioner har lengtet etter siden budskapet første gang ble forkynt.

15

Kan vi bruke dette budskap som en julehilsen i år? Nei, vi kan vanskelig gjøre det. Det ville i tilfelle ikke bare bli tomme ord, men det kunne også av mange bli betraktet som noe som var mye værre, nemlig en forhånelse av det gamle, herlige budskap.

20

Verden står i dag helt og fullt i krigens og hatets tegn. Vi står i dag midt oppe i en ny verdenskrig, - bare 23 år etter at den forrige sluttet. Alle verdensdeler er igjen trukket inn i krigen.

25 På Russlands snødekte stepper, i Afrikas ørkener og i de forskjellige deler av Asia kjemper million-armeer mot million-armeer, og blomsten av verdens ungdom myrdes eller lemlestes.

30 Det er krigen, - dødens og sorgens tjener, sultens forbereder og hatets fosterer,
som i dag hersker på jorden.

Vår jord, som i tusener og atter tusener av år har gitt menneskeheten alt hva den
trenger til livets opphold, blir gjort til en ødemark. I stedet for plogskjærets gang
35 gjennom jorden for å forberede nye livsmuligheter, blir jorden gjennompløyet
av bomber og granater.

I mange av Europas land står det fremmede soldater som med kynisk brutalitet
terroriserer landenes egen befolkning. De røver og stjeler de okkuperte lands
40 produksjon, mat og eiendeler. Hvis noen av dem som blir utplyndret forsøker å
protestere, sendes vedkommende til konsentrasjonsleir, hvor han langsomt
pines til døde, eller han blir stillet opp mot en mur og skutt. Rundt omkring i
Europa sitter det i disse juledager tusener av foreldre, enker og barn, som på
denne måte har mistet sine kjære, sine livsledsaker og sine forsørgere.

45 Julen skulle også være en lysets fest. "Da tenner moder alle lys så ingen krok er
mørk", sang vi i vår barndom. I de av Tyskland okkuperte land har folkene ikke
noe lys å tenne. De tyske voldsmenn og undertrykkere, som har brakt krigen og
redselen inn i verden, de har også slukket lysene. De har mørklagt folkenes
50 daglige liv. Men ikke bare det, de har også mørklagt det åndelige liv i de land
som de terroriserer og utplyndrer.

Slik er tilstanden i verden i dag, men slik kan den og skal den ikke vedbli å være.
Friheten kan for en tid legges i lenker og dens forkjempere drepes. Retten kan
55 for en tid trampes under føtter, og råskapen og brutaliteten triumfere. Men en
slik triumf vil ikke bli langvarig. Likesom skogbrann kan stanses med motbrann,
så vil også den krig som de tyske undertrykkere og voldsmenn har påført verden,
bli stanset av den motkrig som de allierte land nå kjemper.

60 Skal lysene i verden igjen tennes, og skal freden på ny og for alltid slå bo i våre
hjem, så må årsaken til redselen, terroren og folkets lidelser fjernes.

Tyskland, som har det hele og fulle ansvar for den nåværende villmannstid, må
beseires. Da først vil vårt land få sin frihet og selvstendighet igjen. Folket vil
65 igjen kunne tenke og tale fritt, og på ny nyte julefred, juletrygghet og juleglede,
slik som vi nød disse goder før tyskerne voldtok vårt land.

70 Det er for å nå dette mål vi anspenner alle våre evner og all vår vilje. Og vi vet at målet skal nåes. Vi vet at seiren skal vinnes. Men vi vet samtidig, at i kampen for seiren vil det bli krevet store ofre, - både av den enkelte og av det hele folk. Men denne viden skremmer ingen. Intet offer vil være for stort, ingen sorg for tung for det norske folk når det gjelder å gjenvinne landets selvstendighet, den personlige frihet og den almene folketrygghet i vårt land.

75

Og stillingen for frihetens sak er i dag meget, meget bedre enn for et år siden. England står ikke lenger alene. Russland har ved sin heltemodige kamp tilføyet Tyskland så store tap, at dets moralske og militære styrke vil ebbe ut. Amerika står ved vår side, og vi kan være sikre på at motgang bare vil egge amerikanerne til større kraftanstrengelser.

80

Det britiske verdensrike, Amerikas Forente Stater, Russland med sine millioner, og med en kampdyktighet som har forbauset verden, China, som japaneserne i 4-5 år forgjeves har forsøkt å beseire. Og så ved siden av disse store maktfaktorer alle de undertrykte land, hvor frihetsviljen og kjærligheten til eget land aldri har vært så brennende som nettopp nå, og hvor hatet mot Tyskland og tyskerne blir mer og mer rødglødende for hver dag som går. Å jo, seiren er sikker nok den. Vi går mot lysere tider på alle områder, og syns jeg vi også i år kan ha grunn til å hilse hverandre med vårt gamle juleønske: «Gledelig jul!»

90

Jeg vet at det norske folk har en vond vinter å kjempe seg igjennom. Det er tung og bitter sorg i mange hjem. Folk fra alle yrker og livsstillinger har fått føle hvordan nazismens "nye orden" er, og hvordan den vil bli også i framtiden. Korrupsjon, lovløshet, vilkårlige fengslinger, tortur, transportering til Tyskland, og dødsdommer. Jeg føler meg imidlertid forvisset om at alle vil hjelpe og trøste hverandre så langt de når og så langt de formår.

95

Og når jeg i dag hilser også dere som har lidt de smerteligste tap mennesker kan lide, med et «Gledelig jul» - så er det fordi jeg på denne måte vil be om at de ser framover mot den oppreisningens dag som skal komme.

100

Alle de som tyskerne har myrdet i Norge, har for alltid innskrevet sitt navn i vårt lands historie, og hele vår nasjon vil føle det som en plikt og en ære å verne om disse helters etterlatte.

105

Kilde

www.regjeringen.no

Emner

Andre verdenskrig, Krig, Radiotale

110

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/gledelig-jul>

115

120

125

130

135

140